

Neohrnij nos nad Kristem!

Kdo jiný může odpouštět hříchy než Bůh? (Mk 2:7)

1. čtení: Marek 2:1-17

Hlavní čtení: Marek 2:18-3:6

Úvod:

Milí bratři, milé sestry,

žít jen mezi přáteli! Žít jen uprostřed těch, kteří nás mají rádi! Prožít celý život jen v blízkosti těch, kteří nás podporují, pomáhají nám, přitom se na nás stále upřímně usmívají a pořád dokola nás zahrnují slovy útěchy, pochopení a povzbuzení! Kdo z nás by o to nestál? Kdo z nás po tom alespoň jednou v životě opravdu nezatoužil?

Žel je to přání, které buď umí splnit kouzelný džin z Aladinovy lampy, nebo nikdo. A vzhledem k tomu, že kouzelný džin z lampy je pohádková bytost, pak platí ta druhá možnost: Nikdo nám to nesplní. Ani Hospodin sám. Pán Ježíš prožil svůj pozemský život uprostřed svých učedníků. V blízkosti těch, kteří jej obdivovali a podporovali. Ale přitom se od začátku svého veřejného působení potýkal s nepochopením, nevraživostí a nepřátelstvím lidí, kteří ho neměli rádi. Když se to nevyhnulo našemu Spasiteli, ani my si nemůžeme nárokovat, že s námi budou všichni jednat jako v bavlnce.

Dnes se zaměříme na první střety Pána Ježíše s jeho protivníky, s jeho odpůrci. O těchto myšlenkových i slovních potyčkách, které vlastně předjímají Kristův tragický závěr pozemského života na golgotském kříži, píše evangelista Marek už ve 2. kapitole svého díla. Marek přitom dokázal mistrně vystihnout narůstání konfliktu mezi Ježíšem a tehdejšími znalci Písma. Postupné prohlubování příkopu mezi Kristem a učiteli Zákona.

I. Boží Syn nebo rouhač?

První případ: Pán Ježíš je právě v Petrově domě v Kafarnaum. U nohou mu bezvládně leží muž na nosítkách. Tento ochrnutý měl čtyři skvělé přátele, kteří ho měli moc rádi. Vždyť kvůli němu riskovali, že jim někdo z domácích dá na budku! Kdyby vám cizí lidé bez dovolení a bez varování rozebrali střechnu nad hlavou, mohli by tisíckrát tvrdit, že tak činí z čirého zoufalství, nebo kvůli velikému přátelství – stejně by nás to vytočilo. Nuže, Pán Ježíš vidí u svých nohou člověka, který potřebuje pomoci. A vidí jeho potřeby mnohem ostřeji, než lidé kolem něj. Možná mnohem pravdivěji, než ten ochrnutý člověk sám. A tak mu Kristus řekne:

- *Synu, odpouštějí se ti hříchy.*

Ovšem ne každého z přítomných tato věta plná božské něhy a lásky potěšila. Marek vypráví:

- *⁶ Seděli tam někteří ze zákoníků a v duchu uvažovali: ⁷ "Co to ten člověk říká? Rouhá se! Kdo jiný může odpouštět hříchy než Bůh?"*

Všimněte si, bratři a sestry, že v této situaci ještě nejde o otevřenou potyčku. Dokonce ani o slovní výměnu názorů. Ti znalci Písma nesouhlasí v duchu, ve svém nitru. Přesto se jedná o velice tvrdou výtku, byť jen myšlenou. Podle nich je Pán Ježíš rouhač. Kdyby pouze uzdravoval lidi, bylo by to v pořádku. Kdyby z lidí jen vyháněl demony, neměli by s tím problém. Ale Ježíš z jejich pohledu překročil únosnou mez. Pohybuje se na tenkém ledě. Přehnal to. Přepísl to. Vždyť ten člověk si hraje na Pána Boha – a to nesmí! Tímto činem se v jejich očích shodil, naprosto zdiskreditoval. Hrád si na Boha – to je těžký hřích. Rouhání by se podle Mojžíšova zákona mělo trestat dokonce smrtí. (Lv 24:16)

Kdyby v něm viděli Božího Syna, který má právo i moc odpouštět na zemi lidský hřích, byli by nadšení z toho, co Pán Ježíš v tu chvíli učinil. Jenže oni v něm vidí pouze podivuhodného, nyní však už jen podivného člověka, který je hoden Božího hněvu a trestu.

II. Svatý nebo hříšník?

Druhý případ: Nacházíme se v domě bývalého celníka Léviho, kterého Pán Ježíš pozval na společnou cestu. V tom domě nejsou sami. Lévi pozval své kamarádky: Celníky a hříšníky všeho druhu. Možná jim chtěl oznámit tu radostnou novinu, že začíná nový život.

Možná také svým přátelům chtěl představit toho lékaře, který s přesností chirurga odstranil hnis hříchu z jeho těla. Vždyť Lévi ještě před chvílí hnil v celnici, užíral se lakotou a sobectvím. Ale teď se poprvé v životě cítí docela zdrav. Díky, Pane Ježíši!

Kromě Léviho, Ježíše a jeho učedníků, celníků a hříšníků jsou však přítomni na té radostné oslavě ještě zákoníci. Tentokrát si však své námitky nenechávají jen pro sebe. Mluví o svém pobouření. Ale ne přímo s Ježíšem. Zatím jen s jeho učedníky.

- ¹⁶ *Když zákoníci z farizejské strany viděli, že jí s hříšníky a celníky, říkali jeho učedníkům: "Jak to, že jí s celníky a hříšníky?"*

Vždyť to je naprosto nepřipustné, nevhodné, proti všem regulím: Aby muž, který má blízko k Hospodinu, měl blízko k této spodně společnosti. Buď má blízko k Hospodinu, nebo má blízko k hříšníkům. Buď je svatý, nebo je hříšník. Žádná třetí možnost podle nich nepřipadá v úvahu. A protože mu evidentně nevdá zahazovat se s těmito špinavými zoufalci, pak je jasné, co je zač. Svatý rozhodně není. Je to hříšník. Vrána k vráně sedá. *Když stoluješ v blízkosti těch, kteří jsou nám odporní, pak jsi nám také odporný. Jsi ze stejného těsta, jako ti nejhorší z nás.*

Ti farizeové v Pánu Ježíši nevidí čistého člověka a zároveň svatého Božího Syna, který svou přítomností pročišťuje, obnovuje a léčí životy druhých lidí. To je jejich duchovnímu zraku skryto.

III. Tvůrce nových řádů nebo buřič?

Třetí případ: Ježíš hoduje s těmi, kterých se poctiví a slušní lidé štítí. A navíc to vypadá, že je ten den pondělí, nebo čtvrtek – tedy židovský postní den. Farizeové jsou rozhozeny z toho, že Ježíš spolu se svými učedníky porušuje mnohasetletou náboženskou tradici. Nedodrží půst. Boří dávné řády. Je to rozvraceč. Podvrtný živel. To, co si dovolí Ježíš, si žádný farizeus nedovolí. A nedovolí si to ani učedníci již zatčeného Jana Křtitele. A tak se ptají – tentokrát už samotného Ježíše:

- *Jak to, že se učedníci Janovi a učedníci farizeů postí, ale tvoji učedníci se nepostí?*

V jejich očích Ježíš plive na starou dobrou tradici jejich otců. Pán Ježíš však přináší jiný výklad. On není buřič. On je ženich. Ženich na svatbě. On je tou nejdůležitější osobou na svatební hostině, která se právě začala odehrávat. Boží království se přiblížilo. Vlastně se v plné slávě odstartovalo příchodem Ženicha. Představme si svatební hostinu, bratři a sestry. Copak se někdo pustí do jídla dřív, než se u stolu objeví novomanželé? To by bylo neslušné, i kdyby nám hlasitě kručelo v břiše. Nikdo nejí, dokud se neobjeví ženich. Ale když konečně zasedne k svatební tabuli? Potom jí a pije všichni, kteří byli pozvaní na hostinu! A urazil by Ženicha ten, který by se jídla a pití ani nedotkl – třeba proto, že zrovna drží půst. Proto Ježíš odpoví:

- *Mohou se hosté na svatbě postit, když je ženich s nimi? Pokud mají ženicha mezi sebou, nemohou se postit.*

Ježíšovi učedníci nemusí zachovávat dny půstu – dny smutku, dny pokání. Oni si nemusí trhat svůj oděv na cáry, sypat si popel na hlavu, plakat, hladovět a dokonce navštěvovat hroby svých předků, jak bylo mezi židy zvykem. Svatební hostina nemá nic společného s hostinou po pohřbu. Při jedné je radost. Při druhé je smutek. Při jedné se život oslavuje. Při druhé se na život už jen vzpomíná. A byl by označen za podivína člověk, který se na svatební hostině chová, jako kdyby byl na trachtě.

Přišel Ženich. Přišel Ježíš Kristus. A s ním přišel nový život, nová radost, nová útěcha, nové požehnání, nové všechno! Tuto novost prostě nemůžeš, člověče, napasovat do starých řádů.

- *Nové víno do nových měchů!*

Ochráncům starých pořádků se to vůbec nezamlouvá. Ti jsou z takového buřičství pobouřeni. Ale těm, kteří v příchodu Ježíše Krista vidí příchod nového věku, se to zamlouvá. Ti s radostí přijímají nové řády.

IV. Spravedlivý nebo svévolník?

Čtvrtý a poslední případ: Pán Ježíš se dostává do nejostřejších sporů, které se týkají zachovávání sobotního odpočinku. Jestli jsme v předchozích příbězích cítili nějakých chlad, pak v tomto případě se teplota dostává hluboko pod bod mrazu. Na cestě do kostela se farizeové ptají Ježíše:

- *Jak to, že dělají v sobotu, co se nesmí!*

Co tak hrozného učedníci dělali? Jedli zrní, které museli nejdřív mnout v rukách. A pozor: To už byla práce! A v den odpočinku se přece pracovat nesmí! A opět: V Mojžíšově zákoně se dokonce takový přestupek má trestat smrtí! (Nu 15:32-36) A Ježíšovi učedníci, kteří se ve spěchu zapomněli nasnídat, teď

porušují Zákon. Ale Ježíš – světe, div se! – jim to nezakazuje. Tiše jejich jednání toleruje. V tom případě není nikdo jiný, než prachsprostý bezbožník. Svévolník nejhrubšího zrna. Přestupník Božího Zákona. Ten, kdo nežije podle Písma.

Jenže Ježíš jim na to odpoví příběhem o králi Davidovi, který se také postaral o svou družinu, která byla hladová – a kvůli tomu přestoupil Boží jasná nařízení. David se svými bojovníky jedl chléb, který mohli jíst jen kněží! No, a tento Davidův syn a očekávaný Mesiáš nedělá nic moc jiného. Sytí své hladové učedníky, stará se o ně, pečuje o ně – protože to je mnohem důležitější než puntičkářské dodržování dne odpočinku. Lidský život je důležitější než sobota. Slovy toho Davidova následníka:

- *Sobota je učiněna pro člověka, a ne člověk pro sobotu. Proto je Syn člověka pánem i nad sobotou.*"

Jenže pak přijdou do kostela.

- *Vešel opět do synagogy; a byl tam člověk s odumřelou rukou. ² Číhali na něj, uzdraví-li ho v sobotu, aby jej obžalovali.*

A Ježíš toho chudáka uzdravil před jejich zraky – právě proto, že byla sobota. Ať všichni vidí, že den Páně je třeba využívat k dobrým činům! Den Páně totiž nejlépe prožiješ, když budeš jednat dobře se svými bližními. Když je navštívíš, potěšíš, pomůžeš jim, postaráš se o ně. Péče o druhé lidi v den Páně je mnohem důležitější než starost o to, zda já zrovna teď odpočívám. Tedy: Zda zrovna nedělám vůbec nic. Slovy Pána Ježíše:

- *Je dovoleno v sobotu jednat dobře, či zle, život zachránit, či utratit?*

Ježíš si vybral první možnost. Jednal dobře. Život zachraňoval. Jeho odpůrci, na základě svého hněvu a pomýleného horlení pro Boží Zákon, si ten den vybrali druhou možnost. Rozhodli se, že Ježíše zahubí. V den Páně! Kvůli Hospodinu! To je strašný paradox, bratři a sestry! Z jejich pohledu to však bylo správné. Vždyť Ježíš pro ně není nic jiného než očividný svévolník, který nedodržuje Boží zákon a tím smrtelně uráží Boha. Takový člověk je přece hoden smrti – zvláště proto, že tím svým přístupem a učením kazí lidi kolem sebe.

V. Třetí možnost nepřipadá v úvahu!

Bratři a sestry, zhruba od konce 18. století se rozšířilo liberální pojetí Ježíšova života, které má svůj veliký vliv dodnes. Narazíme na něj všude ve světě. Nejen mezi nevěřícími lidmi. Ale také mezi těmi, kteří se hlásí k jiným světovým náboženstvím, než ke křesťanství. A v neposlední řadě žel také v rámci viditelné církve. O co jde? Co říkají ateisté, buddhisté, muslimové i někteří lidé považující se za křesťany? Že Ježíš byl dobrý člověk. Výborný člověk, který pomáhal lidem. Skvělý člověk, který měl rád své bližní, a proto se jich zastával, uzdravoval je, učil je správnému pohledu na život, co mu jen síly stačily. Dobrý člověk, ale nic víc! Žádný Boží Syn, jehož smrt by nás mohla vyrvat ze spárů hříchu a smrti. Žádný „pravý Bůh z pravého Boha“, jak o Ježíši Kristu říká třeba pravověrné Nicejsko-cařihradské vyznání. Pouze a jen člověk, byť skvělý.

Jenže to je možnost, kterou Nový zákon vůbec nenabízí. Je to lidmi vytvořená představa, která v Písmu nemá žádnou oporu. Nový zákon nám totiž nabízí jen dvě možnosti, jak pohlížet na život a dílo Ježíše Krista. Buď je Ježíš pravý Boží Syn, nebo je to hříšník. Buď přichází přímo od Boha, nebo od ďábla. Buď je hoden božské chvály, nebo je hoden zatracení. Buď ho sám nebeský Otec miluje nekonečnou láskou jako svého vlastního Syna, nebo k němu chová hněv a nechce s ním mít vůbec nic společného. Žádná třetí možnost není.

Z pohledu židů Ježíšovy doby je to rouhač, nečistý člověk, rozvraceč, buřič a svévolník zavrhuje Boží svatý zákon. A na tom se Židé vlastně zasekli. Ti, kteří k němu dnes přistupují nejlaskavěji, o Ježíši tvrdí, že to byl pomýlený učitel.

Z našeho křesťanského pohledu je tomu ale přesně naopak. Ježíš je ryzí Boží Syn, který jako jediný nás hříšníky může vysvobodit z našeho hříchu. Z našich vin, kvůli kterým na nás spočívá spravedlivý Boží hněv. Z našich nepravostí, které nás vedou do záhuby, do zatracení. Pouhý člověk, byť by byl sebelepší, nás zachránit nedokáže. To svede jen ten, kdo je zároveň pravý Bůh a pravý člověk.

Slovy klasiků, autorů Heidelberského katechismu (otázka a odpověď č. 18):

Otázka: <i>Kdo je však tím prostředníkem, který se stal zároveň Bohem i pravým a spravedlivým člověkem?</i> Odpověď: <i>Tím prostředníkem je náš Pán Ježíš Kristus, který nám byl dán k dokonalému spasení a spravedlnosti.</i>
--

VI. Ctíme Krista se vším všudy?

Ovšem neradujeme se příliš rychle, bratři a sestry! Ještě nemáme úplně vyhráno. Pokud totiž v Ježíši z Nazaretu vidíme pravého Boha a pravého člověka, pokud v něm vidíme jediného a jedinečného prostředníka, který nás svým životem a svou smrtí na kříži jednou provždy zbavil bídy našeho hříchu a zachránil nás pro věčnost, pak musíme také přijímat jeho způsob života. Jeho přístup k lidem i k Bohu. A to je žel i nám často kamenem úrazu. Ježíš Kristus je v našich očích nefalšovaný Boží Syn, ale na jeho jednání i my někdy pohlížíme jako na nepřipustné. Zkrátka: Někdy se nad tím, co Ježíš dělá, i my pohoršujeme. Někdy ani my nechceme Krista napodobovat.

Někomu může vadit, že se Ježíš držel blízko takových lidí, o které bychom si ani kolo neopřeli. My, slušní křesťané, máme rádi naše slušné bratry, naše slušné sestry v Kristu a mnohé další slušné lidi kolem nás. Ale ty, kteří se vymykají takovému měřítku? Ty, kteří v našich očích nedosahují potřebných kvalit? Jsme ochotni se jich ujmout? Pomoci jim? Být jim nablízku?

Jinému zase může být trnem v oku ta novost, kterou Kristus přináší. Protože lpí na starých dobrých rádech a osvědčených, časem prověřených formách. Zbožnost, která se našim zvyklostem vymyká, nechápeme, nechceme pochopit, nechceme přijmout – a v tom případě ani lidi, kteří tak s Bohem žijí.

A někomu zase může být proti myslí, že Ježíš dbal víc na lidi než na zákon, třeba právě na svěcení dne odpočinku. A že kvůli lidem také pracoval – v den Páně. A tak se nad člověkem, který v neděli projížděl dědinou v traktoru, pohoršujeme, místo abychom se za něj pomodlili, laskavě s ním promluvili, pozvali ho na bohoslužby či na kafe k nám domů.

Prostě: Pokud věříš, křesťane, že tě Ježíš Kristus vyvedl ze smrti do života, žij tak, jak žil tvůj Spasitel. Nikdy nad ním svůj nosík neohrnuj.

Jako naši modlitbu zpívejme píseň č. 500 z Evangelického zpěvníku.